

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József királyi herceg-utca 1.
(Bika-bérház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGARI PÁRTI ÚJSÁG

Egyes szám ára: 3 pengő
Előfizetést egyelőre nem veszünk fel.

Kuruc hősök üzennek

A beregi lankás dombok alján, magasztos történelmi helyen, a vásárosnaményi járásban fekszik Tarpa nagyközség, kb. 4000 lakossal. Esze Tamásnak a nagy kuruc hősnek a népe. Ennek a község temetőjébe jött pihenni ez év májusában a magyar szabadság másik „kuruc” hőse: Bajcsy-Zsilinszky Endre is, aki innen akarta megindítani a Tiszántúlról, ezzel a néppel a második nagy kuruc felkelést, a germán letiprót, a magyar örökös, ádáz elnyomói ellen. Itt akarta ő is zászlaját kibontani, innen akarta forradalmi üzenetét szétküldeni szerte az országba, mint ahogy Esze Tamás is itt bontotta ki a tarpai vársáron a kuruc szabadság lobogóját és innen köldte üzenetét Il. Rákóczi Ferenc fejedelemért, innen hívta harcba a magyar népi szabadság rongyos hadait.

A magyar sors különösége, hogy lejörött ez a zászló is és csak azután került magasba miután Bajcsy-Zsilinszky Endre hősi halált halt, szellemi vezére lett nemzetének.

Ha Tarpán járunk, akár a község falai között, akár a község öreg templomában, vagy a község salottai akár a falu élő emberei között, de különösen, ha ezt az egyszerű mezei virágos sírhantot álljuk körül érezzük, halljuk hogy ezek a hősök, nagy népi vezérek, hogy ez a föld üzen, beszél!

Nem véletlen, hogy hősök Ok, hogy itt él szellemük! Itt tanulhatjuk meg legigazabban, legjobban mi az útja az új nép, demokratikus Magyarország felépítésének, amelyben minden állampolgár egyformán élvezheti a jogait, személyi, vagyoni és vallásszabadságát Ezek a hősök népükért haltak meg, mert a nép nem tudott teljesességében melléjük állni, hősi szellemük azt üzeni most: „Tanuljon Tőlük magyar, magyarnak lenni!”

Tarpa kurucjai már értik üzenetüket, az ország is egymásra talál.

Szerte az országban megkezdődött a békés népi nemzeti összefogás. Tarpán a nép feltartotta tenyerét a szónoknak, aki munkáról beszélt, viszont életében alig dolgozott, akinek valamikor szép háza volt, szőlője, kocsmaja és ma alig van mit ennie.

Tarpai kurucok Magyarország drága népe a hősök üzenetét kiáltom felétek:

Az angol és az amerikai kormány elismerte a lengyel egységkormányt

Változás áll be az amerikai kormány összetételében — Nagy előkészületek a Szovjet-Unióban a leszerelt idősebb korosztályok fogadására

Az angol külügyminisztérium közölte, hogy a brit kormány teljes egyetértésben az Egyesült Államok kormányával, elismerte a lengyel nemzeti egység ideiglenes kormányát. Egyidőben az angol kormány készségét nyilatkozta arra, hogy felveszi a diplomáciai kapcsolatot az ideiglenes lengyel kormánnyal.

A szovjet hírszolgálat szerint az új Lengyelországban népvándorlással lakcsere várható. A Németországtól kapott óriási területeken a telepítés kérdéseinek megoldására népmozgalmi hivatalt szerveznek.

— Lengyelország újjaépi eszé egyébként óriási feladat. A németek pusztításainak helyrehozásához sokkal több munkaképes férfira volna szükség, mint eddig. Ezenkívül közlekedési eszközök, orvosság, élelem sem állnak meg a föld mennyiségben rendelkezésre.

A moszkvai rádió közlése szerint Truman elnök nyilatkozott abból az alkalomból, hogy az Egyesült Államok elismerte a lengyel nemzeti kormányt. A kormány megalakulása — mondotta — fontos lépés azon az úton, amely a jaltai határozatok végrehajtásához vezet. Nagy megnyugvásomra szolgál, hogy az új lengyel kormány teljes mértékben elismeri a krími határozatokat és a lehető legközelebbi időpontban megtartja a választásokat.

A moszkvai rádió nagy meglepetéssel számolt be arról, hogy a lengyel kormányt ilyen gyorsan elismerte valamennyi vezető hatalom. A lengyel reakciós körök számára súlyos vereség a nemzeti kormány megalakulása.

TRUMAN

elnök elfogadta Morgenthau pénzügyminiszter lemondását. Az elnök közölte ezenkívül, hogy Roberts, a legfelsőbb bíróság elnöke is lemondott.

Washingtoni jól értesült körök úgy tudják, hogy Morgenthau pénzügyminiszter lemondása csak egyrésze annak a vátozásnak, ami az amerikai kormány összetételében beáll. Morgenthau utódját a berlini értekezlet után fogják kinevezni.

BÉCS MEGSZÁLLÁSI ÖVEZETÉNEK

felosztásában a Szovjetunió, Anglia, az Egyesült Államok

„Jöjjetek mindnyájan, egyetlen ut a magyarság számára: Esze Tamás, Bajcsy Zsilinszky Endre

Deák András

és Franciaország megállapodtak. Az angolok az osztrák főváros déli övezetét, a Szovjetunió a keleti városnegyedeket, az amerikaiak a város északi, a franciák pedig a nyugati városrészt szállják meg.

A SZOVJETUNIO

minden városban és falujában nagyszabású előkészületek folynak a Vörös Hadsereg leszerelt idősebb korosztályaihoz tartozó hazatérő katonák fogadására. A nagyob pályaudvarokban és kikötőkben pihenőszállást készítenek számukra és szállítóeszközöket bocsátanak a távolabbi vidékeken lakók rendelkezésére. A vendéglőkben soronkívül szolgálják ki őket. A helyi hatóságok, a gyárak és iparvállalatok igazgatói és a közös gazdaságok vezetői megtették a szükséges intézkedéseket, hogy a hazatérő katonák a korábbi, vagy újabban megszerzett képzettségüknek megfelelő munkát kapjanak.

A „Pravda” cikkét közöl Kalinin, a Szovjetunió legfelsőbb tanácsa elnökének tollából. Kalinin cikkében a hadbavonult idősebb korosztályok leszereléséről szóló törvény gyakorlati keresztülvitele során a hatóságokra, közintézményekre és vállalatokra bízható feladatokkal foglalkozott. — „A szovjet nép, írja Kalinin, kitörő lelkesedéssel fogadta Németország felétel nélküli fegyverletételének hírt. A háború diadalmos befejezése és a békés, való ántérés új feladatokat ró a Szovjetunió népeire. Gyorsan helyre kell állítanunk a német megszállás alatt súlylódó területek gazdasági és kulturális életét, emelnünk kell egész népünk jólétét és kulturáját. A Szovjetunió népe nyugalommal és bizakodással néz a békés fejlődés korszaka elé. A hadbavonult idősebb korosztályok leszereléséről szóló törvény kifejezésre juttatja a háború végét, másrészt pedig alapköve a békének. A Szovjetunió békepolitikáját alátámasztják a békés intézkedések. A Szovjetunió legfelsőbb tanácsa a törvény meghozatalával végtelen szeretetének, köszönetének és a hálás szocialista haza gondoskodásának adott kifejezést hős fiairánt.”

SZTALIN,

a népbiztosok tanácsának elnöke július 5-én megbeszélést folytatott Csoibalsai tábornaggal, a mongol népköztársaság miniszterelnökével. A megbeszélésen jelen volt Molotov népbiztos is.

AZ ANGOL VÁLASZTÁSOK

szórá a szövazás első napján a választópolgárok 70-80% a szavazott le.

Egy 17 éves építésznövendéket, aki szerdán Churchill miniszterelnök londoni körútja során tűzjárt.

ték petardát dobott a miniszterelnök felé, két font sterling pénzbírsággal sújtották. Ez a legmagasabb büntetés, amit a törvény a békebontás szándékával elkövetésértő magatartásra előír.

Béldy Alajos volt vezérezredes a Népbíróság előtt

A budapesti népbíróság pénztékre tüze ki Béldy Alajos volt vezérezredes bűnügyének tárgyalását. A vád szerint a volt vezérezredes mint az ifjúság honvédelmi nevelésének vezetője beszédben és rádión uján is huzamosabb időn át olyan állandó jellegű és folyamatos tevékenységet fejtett ki, amely alkalmas volt arra, hogy az országnak a háború fokozottabb mértékben való folytatása érdekében a közfelfogást jelentős mértékben befolyásolja és az országra káros irányba terelje.

A tárgyalás megnyitása után Szegő Vilmos, a népbürokrácia vezetője pótlólag vádat emelt Béldy Alajos ellen, azért is, mert a volt vezérezredes 1944 március 31-én a zsidók csillagviseléséről szóló rendelettel kapcsolatban átiratot intézett Antal István miniszterhez és ebben azt kívánta, hogy az olimpikonok is kötelesek legyenek csillag viselésére, no men tésükük őket ez alól.

Egyed Lajos tárgyalásvezető kérdéseire Béldy elmondta, hogy mint katonai attasé nagyon jól ismerte a szövetséges hatalmak katonai erejét és tudta, hogy a trianoni Magyarország mennyire gyenge. Ismételt hangoztatta, hogy Werth Henrikkel ellentétben volt és amikor Werth lett a vezérkari főnök, tudta, hogy a német befolyás fog érvényesülni. A trianoni békeszerződés után a revíziós állásponttal fogta meg Németország Magyarországot, visszajuttatott területeket és ezzel lekötölte magát. Az ország sem politikai, sem hadfelszerelés szempontjából nem volt felkészülve és már 1939-ben az volt a véleménye. — mondja Béldy — hogy ezt a háborút megnyerni nem lehet.

Béldy így folytatta:

Izgalmas jelenetek a tárgyaláson

A főtárgyalás szünete alatt szokatlan és izgalmas jelenet játszódott le egy fiatalember és Szegő Vilmos népbürokráciai alelnök között. A fiatalember, akiről később kiderült, hogy hetedik gimnazista, odalépett Szegőhöz és kijelentette, hogy ő a rendőrség tagja és meg akarja ölni Béldy Alajost.

A népbürokrácia alelnöke erősen leintette a gimnazistát és amikor az továbbra is erőszakoskodott, két fogházort hívott és letartóztatta.

A LONDONI RÁDIÓ
diplomáciai szerkesztője a következő közli a csehországi németek kitelepítésének kérdéséről:
A négy érdekelt nagyhatalom: a Szovjetunió, Nagybritánia, az Egyesült Államok és Franciaország véleménye szerint ez a kérdés olyan ügy, amely mind a négy nagyhatalom közös érdeklé. Mind a négy nagyhatalomnak az az érdeke, hogy ezt a súlyos és bonyolult kérdést közmegegyezésre oldják meg.

— Én a honvédelmi nevelésnek voltam a vezetője, de nem voltam a levették legfőbb parancsnoka. Nem voltam politikus, nem voltam párttag, én mindent politikamentesen intéztem. Mindent a honvédelmi miniszter utasítására cselekedtem. Magvádolt a népbürokrácia azzal, hogy a levették is közreműködtek a zsidóvagonok összeszedésében. Erről nem tudtam. A politikát mindig kizártam a levettékügyből és ezért üldöztek a németek és a nyilasok. A szolgálati szabályzathoz tartottam mindig magamat. Amikor múlt év október 15-én a kormányzó parancsa elhangzott, én kiváltam, tovább nem dolgoztam. A háborús büntetést nem valósítottam meg. A háború fokozottabb mértékben való folytatása érdekében semmit sem tettem. Ha ezt megtettem volna, a Gesapo nem tartóztatott volna le és a nyilasok nem üldöztek volna.

Béldy védkezését így fejezte be: Beestelenséget nem követtem el, tiszta lelkiismerettel állok a népbíróság előtt.

Halász Lajos védő terjedelmes bizonyításkiegészítési indítványt terjesztett elő, amelynek során kérte Dálnoki Miklós Béla miniszterelnök és Vöröss János honvédelmi miniszter kihallgatását arra nézve, hogy Béldy ismételt felajánlotta lemondását, másrészt a kormány ki akarta küldeni Svájcba, hogy ott titokban tájékozódjék a fegyverszüneti tárgyalások felvételeinek lehetőségéről.

Az ügyész ellenzette a miniszterelnök és honvédelmi miniszter kihallgatását, mert ez szerinte mellékvágyakra terelné az ügyet.

A Népbíróság elrendelte dálnoki Miklós Béla, Vöröss János és Richter-Kevei János tanúkihallgatását, a védelem egyéb bizonyításkiegészítő indítványát elutasította. Az új tárgyalásra hivatalból tűznek ki hatánapot.

tatta. A község megjelente az alelnököt. A tárgyalás egyébként is bővelkedett izgalmas jelenetekben. A fiatalember, akiről később kiderült, hogy hetedik gimnazista, odalépett Szegőhöz és kijelentette, hogy ő a rendőrség tagja és meg akarja ölni Béldy Alajost.

A népbürokrácia alelnöke erősen leintette a gimnazistát és amikor az továbbra is erőszakoskodott, két fogházort hívott és letartóztatta.

Béldy sápadtan vonult ki a fogházörök kíséretében a teremből kiálló község soraiba között.

Szombaton befejezik a főtárgyalást dr. Vajthó, dr. Mikola, vitéz Papp népbírói bírósági bűnügyében

Penteken a tanukat hallgatták
dek és itélet

ki — Szombat délelőtt: perbeszé-
dek és itélet

A debreceni népbírói bíróság pénteken folytatta dr. Vajthó Lajos pénzügyigazgató, dr. Mikola Bálint pénzügyigazgatóhelyettes és vitéz Papp Albert pénzügyi főfelügyelő népelles bűncselekményében a főtárgyalást. Ezuttal a tanukihallgatásokat ejtette meg a népbírói bíróság. Az első tanu Schmidt Géza állampénztári főtitkár. Tudomása szerint a gettó és a zsidó leltározási ügyeket Mikola Bálint intézte a pénzügyigazgatóságon, ahol külön helyisége, személyzete is volt. A pénzügyigazgatóságon dr. Mikola tájékoztatta azokat a hivatalnokokat, akik majd másnap a zsidó értékeket összeszedik. Mikola arra utasította őket, hogy az elkobozást a legnagyobb szigorral, maradéktalanul hajtsák végre. Azt mondta, hogy a zsidók összeszedegetett vagyona most már az állam vagyona. A rendőrségi értekezleten Kovács Nagy Pál rendőrfőkapitány közölte, hogy a jeggyűrűket is el kell venni a zsidóktól és akkor is el kell venni, ha nem jön le, ebben az esetben erőszakkal vegyék le. Ő is részt vett egy bizottság munkájában. Az átvett értékeket borítékban gyűjtötték össze és adták át egy bizottságnak a zsidó tanács helyiségében, ahol egy pénzügyőr vette át.

Papp János népbíró: Hogyan gondolták azt, hogy erőszakkal is le kell venni a gyűrűt, ha nem jön le. — Tanu: A rendőrségen azt mondták, ha nem jön le, harapódóval kell lehúzni a gyűrűt a zsidók ujjáról.

Weinberger népbíró: Mikola azt mondta, hogy a legnagyobb szigorral kell eljárni?

Tanu: Igen, azt mondták.

Ámos Géza állampénztári tiszt a következő tanu. A rendőrségen Kovács Nagy Pál főkapitány mondták, hogy a jeggyűrűket is el kell venni. Emlékszik arra, hogy Mikola az értekezleten azt mondta, hogy el kell venni a zsidóktól az értékeket, vagyont, amelyet jogtalanul szereztek. Halomról tudja, hogy dr. Mikola a saját részére is vitt el zsidó bűtorokat. Tud arról, hogy a rendőrség személyi motozást is rendelt el, de ő a bizottságban csak forma szerint megtagadták a gettó lakóit Isten nevében. (Derűség a hallgatóság körében.) Tud arról, hogy a kiküldött bizottságokban mindig a pénzügyi tisztviselő vagy pénzügyőr volt a vezető, az elnök, csoportvezető.

Dr. Czeizó Zoltán vitéz Papp Albert szerepéről vall. Tud arról, hogy Papp figyelmeztette a pénzügyőröket, hogy úgy működjenek és úgy vegyék át az értékeket, nehogy gyanuba keveredjenek. Béres Lajos állampénztári tiszt a pénzügyi és rendőrségi értekezletről és a bizottság működéséről tesz vallomást. Luczay Géza pénzügyi főfelügyelő szerint Mikola Bálint és Szabó Gyula rendőrtanácsos beszélt és oktatta ki a bizottság tagjait, hogyan végezzék a zsidó vagyon összeszedését.

Dr. Daróczy István kéri az elnököt, hasson oda, hogy a már kihallgatott tanuk ne hagyassák el a termet, mert ha kimennek, beszélnek a többi várakozó tanukkal és esetleg „mentési értekezlet” történik ott. Az egész ország felfigyel erre a tárgyalásra, el kell háritani minden kegyes lehetőséget.

Dr. Fényes Endre védő: Le akarja szegyezni, hogy az eddig kihallgatott tanuk mind a vád tanui voltak, egyik sem volt mentő tanu. Rá és a védelemre nézve nem sérelmes a kérdés, de elvileg tiltakozik a tanuk szabadságának a korlátozása ellen.

Tomola Béla dr. elnök: Nem akar senkit sem korlátozni, de a tanukat figyelmezteti, kihallgatásuk után ne hagyják el a termet.

Ezután Gyulaházy Jenő ásvány- és olajnyagkereskedő hallgatja ki a népbírói bíróságot. Ő, mint kivétel nélkül nem esett volna semmi korlátozás és elkobozás alá és ez köztudomású is volt. Lakását

Báthori István László végrehajtóra hagyta. Kivétel nélkül lakását a pénzügyőrök teljesen kifosztották, feltörték, kiürítették. Mindene elveszett, bútor, szőnyeg, érték. Báthorinak azt mondták a pénzügyőrök, hogy dr. Mikola parancsára ürítették ki. Látta a Hatvan utca 6. és 8. szám alatti lakások kiürítését. Hallotta, amikor vitéz Papp Albert ezeket mondták: „Őt perc alatt ki kell takarítani az épületet ettől a hordától.” Még egy fogkefét sem lehetett elvinni az ötperces kiürítésnél. Hallotta, hogy Ungár Jenő igazgatótanács tagja vitéz Papp Alberttel és Ungár azt mondta neki akkor: Te, ez a gazember ki akar rabolni... Szabó Gyula rendőrtanácsos maga is húzta a zsidók ujjáról a gyűrűket. Kétes hírű „hölgyek” végezték a nők motozását. Később Báthori végrehajtó az ő holmijából is elvitt egy bördönt, ezért fel is jelentette. Tud arról, hogy a zsidó templomban két emelet magasságra dobálták a zsidók bútorait és a legtöbb elpusztult emiatt. A pénzügyőrök és a rendőrök nem jártak el tapintatosan, még a hirhezt Csia alezredes sem vette el a jeggyűrűket. Tud arról Halászné esetében, hogy a kémelhárító a pénzügyigazgatóságtól kapta az adatokat a zsidókról. Ezt a kémelhárítóknál, ahol járt, hallotta. Tud arról, hogy más pénzügyigazgatóságnál kaptak a zsidó munkaszolgálatosok ruhát, a debrecenitől nem. Dr. Vajthó Lajosról semmi rosszat nem tud mondani, semmi rendellenességet nem tapasztalt nála.

Kovács István pénzügyi szemlész tud arról, hogy a pénzügyigazgatóság vendégszobáján zsidó bűtorokkal rendezték be, de később visszahozták a bűtorokat a raktárba. A bombakárosultaknak a városi szociális ügyosztály átirata alapján ő adott ki a raktárból zsidó bűtorot. Dr. Miszty Károlyt nem tudta kihallgatni a bíróság, mert a többi tanu bemondása szerint rosszul érezte magát és hazament. Koppány Ödön pénzügyi szemlész szerint az újságok kifogásolták akkor a zsidó vagyon leltározásának lassúságát és vitéz Papp Albert gyorsabb leltározásra buzdította őket. Nemes Antal pénzügyi főszemlész szerint a zsidók értékeinek elvétele inkább „önkéntes leadás” volt.

Szombathy Gyula pénzügyi szemlész tud arról, hogy dr. Mikola egy börtönről vitetett a lakására a zsidó bűtorokból, de később visszavitték azt a raktárba. Tud arról is, hogy dr. Mikola szomszédja, Konkoly Thege lakása teljesen zsidó bűtorral volt tele. Vitéz Papp utasította őket, hogy a szállításhoz, raktározáshoz vigyázzanak a zsidó bűtorokra. Dr. Buttkay Kálmán pénzügyi főtanácsos tud arról, hogy sok zsidó lakást és raktárt feltörték. Esténként pénzügyi orjáratok cirkáltak, de mégis sok volt a lopás, betörés. A rendőrségen, vidéken, a csendőrségen is tettek panaszt, úgyszintén Ricsóy Uhlárik Béla kormánybiztosnál. Tud arról, hogy dr. Vajthó ezt megakartá akadályozni, jelentés után rögtön intézkedett telefonon. A lakáshivatalnál jobb raktárt kért. Tud arról is, hogy biztosítási akarták a zsidó vagyonokat. Tud arról, hogy Vajthó humánusan járt el az adótörélnél, a zsidó munkaszolgálatos ügyvédek adóelengedésénél, nem volt Vajthó nyilas, sőt ellenkezőleg, egyformán bánt zsidóval, keresztény-

CSOKONAI SZÍNHÁZ

Tel.: 110 Tel.: 110

Ma szombaton, július 7-én
1/27 órákor

János vitéz

nyel, megértéssel. Vallomása közben az egyik hallgató közbeszólt, mire az elnök a közbeszólót rendőrről kivéztette.

Ezután Ungár Jenő pénzügyi és gazdasági tanácsadó kihallgatása következett. A Hatvan utca 6. szám alatti gettóbeli lakást öt perc alatt kellett elhagyniok. Elvitték az értékeiket, pénzemet — mondotta. — Az udvaron állt vitéz Papp Albert, kérte, hogy a lakáson maradjon sok értékes festményt vegye gondjába és szállítsa be azt a Déri Múzeumba, de ezt nem tette meg. Itt akarom leszegezni — mondotta —, hogy az értékes festmények nem voltak hamisak, legtöbbjét Bécsben vásároltam és a világhírű Mahler professzor állapította meg a képek valódiságát és értékét. Az értékes 89 kép közül csak 9 került meg eddig. Amikor elvették az orát, pénzt, jeggyűrűt, telefonon felhívtam dr. Vajthó Lajos és kértem, hogy az én és társaim pénzét, értékeit tegye be bankba. Vajthó megígérte, hogy az Alföldi Takarékbba teszi, de ez nem történt meg. Vádolom a pénzügyigazgatóságot, hogy nem járt el tapintatosan és tudok arról is, hogy pénz után kutattak és utalványok vizsgálták és motozták a nőket. Agyal Jenő pénzügyőr vallomása után dr. Daróczy István ügyész kérte az időközben elhunyt Kelemen Jenő vallomásának felolvasását.

Dr. Fényes Endre védőügyvéd abban az esetben, ha felolvassák Kelemen vallomását, kéri több tanu, dr. Csire Ferenc, Kovács Gábor, dr. Miklóssy Ferenc stb. kihallgatását. Igazolni kívánja, hogy Kelemen vallomása valótlán, az utóbbi időben egzaltált, beteg volt, öngyilkos is lett, alapvető tévedéseket mondott jegyző-

Az elhurcolt levonték és katonai középiskolások sorsa

Budapestről jelentik: Most kapott értesítést a honvédelmi minisztérium a Németországba hurcolt katonai középiskolások sorsáról. A katonai középiskolásokat 16 éven felül a levontékkal együtt harcha vezették a németek, a fiatalabbakat pedig munkatáborokban helyezték el Csehszlovákiában.

Letartóztatott államtitkár

Budapestről jelentik: Csütörtökön délután a politikai rendőrség az igazságügyminisztérium épületében letartóztatta Farnos Dező igazságügyi államtitkárját és az igazságügyminisztérium segédhivatalának igazgatóját, Farnos Dezsőtől a nyomozás során kiderült,

Egy nyilas rádióbemondó letartóztatása

Budapestről jelentik: A főkapitányi politikai osztályán letartóztatták Machán Tibort, a rádió volt bemondóját, aki múlt év október 16-án segítségére volt Hegedűs nyilas kormánybiztosnak a rádió átvételénél. Ezen túlmenően terrorisztikusan hangzottatta jobboldali német-barát álláspontját és a rádiójánál többeket megfenyegetett, akik kétkedni mertek a néme győzelemben. A német eredményekről szóló híreket diadalittas hangon mondta be a mikrofonba. Később eltávolították a rádiótól és csak Szalasiék uralomra jutása

MEGNYILT!
A Szendéssy TÁNCISKOLAJA Bujdosó-u. 1
a katolikus Otthonba
Minden vasárnap délután fél 5 órákor osztán.
Tanterafolyam kezdődik beiratkozás osztánne alkalmával.

FÉRFI SZÖVET
férfi ruha, szabó kellék,
textilárú vétel-eladás

VÁGÓ SÁNDOR
Piac és Széchenyi-u. sarok.

könyvbe. Több tanuval kívánja igazolni, hogy Vajthó dr. szociálisan és demokratikusan járt el, humánus volt minden vonatkozásban, szegény, munkás, vagy gazdag, zsidó, keresztény egyforma volt előtte. A zsidó italmérés engedélyeknél is csak két engedélyt vonatkoztatott be állami érdekből. Nem akarja a védelem az időt húzni, a tárgyalást elnyújtani, de az igazságot keresik és a népbírói bíróság nem egy automata, hogy bedobunk egy vádiratot és kijön egy ítélet. Alaposan ki kell vizsgálni minden ügyet. Szutor Béla ügyvéd Mikola Bálint, dr. Balassa Zsigmond Papp Albert érdekében kéri több olyan tanu kihallgatását, akik igazolják Mikola és vitéz Papp eljárását.

Dr. Daróczy István népbíró ellenzi a védelem által kért tanuk kihallgatását. Ez politikai per, itt különleges rendelkezések vannak és minél előbb, a legsürgősebben be kell fejezni a tárgyalást és ha a bíróság elrendelme újabb tanuk kihallgatását, az a jogszabályok szabotálást jelentené. Egyedül Kelemen vallomásának a felolvasását kéri.

A bíróság hosszas tanácskozás után hirdette ki határozatát, egyedül az elhunyt Kelemen vallomása felolvasását rendeli el, minden más, még a jelenlevő tanuk kihallgatását sem tartja szükségesnek. Dr. Fényes Endre ügyvéd emiatt semmisségi panaszt jelentett be. Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette. A folytatás főtárgyalás ma, szombaton reggel 9 órákor lesz a Déri Múzeumban, amikor Kelemen vallomásának felolvasása után több rendeletet, iratot ismertet a bíróság, majd a vád és a három védőbeszédet kerül sor. Ítélet még aznap, a déli órákban várható.

hogy a fasiszta kormány alatt mint miniszteri osztályfőnök nagy szerepet játszott a MUNE irányításában és olyan intézkedések meghozatalában segédkezett, amelyek a fasiszta érdeket szolgálták. — Úgyanilyen okból tartóztatták le a segédhivatal igazgatóját is.

után tűnt fel újra. Azzal magyarázza, hogy ő került a nyilas kormánybiztos mellé, hogy közel került a Studióhoz. Rövidesen népbírói bíróság elé állítják.

A hazatérők igazoltatása

Budapestről jelentik: Az elhurcoltak között visszavándorló ügyében Erdős Ferenc belügyminiszter a következőket mondta: — Minthogy a határt nem lehet teljesen lezárni és ennek következtében tényleg nagyon sokan értek haza anélkül, hogy itthon bárhol és bárki igazolható volna őket, szükségesnek tartom a hazatérőket külön igazolás alá von-

ni. Hamarosan megjelenik a rendelkezlet, amely szerint a hazatérők és az ezután hazatérők haladéktalanul kötelesek jelentkezni a felállítandó igazoló bizottságok előtt. Ezzel remélhetőleg sikerül megakadályozni, hogy az elszökött és most hazalopakodó nyilasok és antidemokratikus elemek akadálytalanul közénk keveredhessenek. Másrészt az igazolási hasznára lesz minden olyan hazatérőnek, aki tényleg, mint a fasiszta áldozata került át a határon túlra.

Befőttes és uborkás üvegek érkeztek BERGER ZSIGMOND Piac-utca 58.

IRODALMI KAMARASZÍNHÁZ
A városi zeneiskola előadótérmeben szombaton július 7-én fél 7 órákor

Róbert és Marianne

szakszervezeti ügyek

Július 8. Szakszervezeti Nap

Julius 8. Szakszervezeti Nap. Debrecen város dolgozó, szervezett munkássága, haladó értelmisége július 8-án Szakszervezeti Naggyűlésen tesznek tanúságot a munkásságáról. Kb. 20.000 tagja van ma már a szakszervezeteknek, de ez a szám egyre nő. Nem kétséges, hogy egész rövid időn belül nem lesz olyan dolgozója a városnak, aki ne lenne szakszervezeti tag.

Ez a hatalmas tömeg, maga a dolgozó nép, ezen a gyűlésen nyitlan foglalkozni a problémáikkal. Ezek a próbák: bér- és árkeresés, üzemi bizottságok, közzététel kérdése és természetesen mint központi probléma: az ország újjáépítése. A szervezett munkásság tisztában van vele, hogy az újjáépítéshez áll vagy bukik az ország, de el magának a munkaszervezetnek a sorsa is. Eppen ezért a szervezett munkásság maga vette kezébe sorsának irányítását. Amikor vállalta a lerombolt ország megújítását, a vezető szerepet. A munkásság nagyon jól tudja, hogy a termelés legdobjabb levezetője a munkás, de azt is tudja, hogy teljesen egyedül ezt a feladatot nem vállalhatja. A szervezett munkásság szövetségeseivel, a parasztsággal együtt tehát nyitlan felszólítja a haladó értelmiséget, elsősorban a mérnököket, technikusokat, de a többi beosztású, gondolatban együttműködésre kész intelligenciát, hogy feltevé minden hűdozást, kapcsolatot, jon bele ebbe a gigantikus küzdelembe. Foglalkozik a naggyűlés az üzemi bizottságokkal is. Amint hogy a föld igényli, bizottságok vitték keresztül a nyitlan földművelők évszázados követeléseit, földreformot, épp úgy az üzemi bizottságok feladata a magyar irányítás, a magyar gazdasági élet újjászervezése, magának az életnek megújítása az egész országban. Az üzemi bizottságok eddig is támaszt voltak a demokraciának és ezután meg inkább azok lesznek. Az üzemi bizottságok eddigi működéséből meg kell vizsgálni az eredményeket és a hibákat. Az eredményeket fokozni kell, a hibákat ki kell küszöbölni. Mind-azok a naggyűlés felelőse. De a naggyűlésen gondolatban kell mutatni abban a tekintetben is, hogy az üzemi munkába a szervezett munkásság az értelmiséget, a naggyűlésnek foglalkozni kell a bér- és árkereséssel is, ami sorosan összefügg a közzététellel. A munkásság vezetőinek határozott irányt kell mutatni ebben a nehéz kérdésben meg akkor is, ha ez az általános elv esetleg népszerűtlen lenne. Meg kell találni a módot arra, hogy a bérkeresést a közzététellel összekapcsolva, bizonyos minimális életminimumot biztosítsunk a szervezett munkásságnak. Hiszen az egészen nyilvánvaló, hogy korgó gyomorral, rongyos lábbal és ruházattal nem lehet teljes értékű munkát végezni, a legnagyobb munkafegyelmű és öntudattal sem.

Foglalkozni kell a naggyűlésnek a szakszervezetek kiépítésével, a központi és helyi szervezetek kapcsolatával, a vidéki mozgalom erőteljes megújításával is. Rendezni kell a járulékok kérdését, a központ és Debrecen, valamint Debrecen és a vidék között. Debrecen szervezett munkássága nagy várakozással tekint Kossa Istvánra, a Budapesti Szakszervezeti Tanács Főtárgyalás referátumára. Jöjjön! Várja el a város munkássága, hogy ezen a naggyűlésen tájékoztatást és felvilágosítást kapjon az égetően fontos kérdésekről, melyek ma minden dolgozót legközelebből érintenek.

Örömmel köszöntjük a Szakszervezeti Napot, a dolgozók napját. Lehettelen nem meglátni a különbséget a múlt és a jelen szakszervezeti problémái között. A múlt: Harc a bérért és a munkaidőért, a jelen harc az újjáépítésért. A múlt a nyomorúság és szegénységben építette a reakció országot, a jelen heroikus erőfeszítése, munkás hőssége építi a dolgozó országot, nem kétséges, hogy melyik a jövő.

Felhívjuk az összes szakmák vezetőit, hogy vasárnap délután 4 órákor szervezeti gyűlésen jelenjenek meg. Tárgy: Szakszervezeti és szakmai kérdések, beszél Kossa István elvtárs. Pontos megjelenést kérünk.

Epfőmunkások! Július 8-án szombaton reggeltől hetőn estig lesz osztás. Kenyerjegyet mindenki hozza magával.
A szakszervezeti ifjúmunkások szövetsége felhívja tagjait, hogy ma délután lesz, és szappan kerül kiosztásra. Ma délután 200—500-ig, hetőn 1—200-ig sorszámmal.
Béreséplők ma délután 5 órákor taggyűlést tartanak, Csepéshozzás és egyéb ügyek.
Konyha-, virág- és gyümölcskertészek ma délután 5 órákor taggyűlést tartanak.
Szakszervezeti Bizottsági ülés ma délután 4 órákor.
Az ölemezési munkások hetőn délután 4 órákor taggyűlést tartanak. Tárgy: Vezetőség kiegészítése.

Vagyonmentő, Bádógos-u. 1.

Az újjáépítési bizottság első ülése széleskörű vitával

A Nemzeti Bizottság által kiküldött bizottság, amely szakemberekből nyeri kiegészítést és mu káját az újjáépítés keresztülvételére összpontosítja, most tartotta első ülését.

Az ülésen Lada Ferenc elnököl, aki rámutatott arra, hogy nehéz felelősséget vállalni és elvégezni. Kiváló szakembereket állítanak még be, a tőke jóindulatát még nem látják, de meg akarják szerezni. Harcolni akarnak a feketepiac ellen is. Az újjáépítést több vonalon akarják megvalósítani így a közlekedési, építési, termelési, szállítási vonalon.

Harsányi Imre kifogásolta, hogy az Ipar területén, kereskedők vezetését és értékes elemeket nem hívta meg az újjáépítési bizottságba, sem a város műszaki ügyosztályát. Lada elnök megígérte az orvoslást.

Ezután a mezőgazdasági termelést vitatták meg az újjáépítési szemszögéből. Luczik Dániel kertészeti és mezőgazdasági termelés fontosságát hangsúlyozta. Fekete István szerint a földigénylő bizottság, bár egyszer emberekből állott, jól végezte munkáját. Ilyen díszítésre gondol az újjáépítésnél is, az új felelősséget elvégzésére.

mozgósítani kell a demokratikus erőket. Az újjáépítésnél eddig nem volt egységes megmozdulás. A közmunkát átváltották újjáépítési munkává és át kell szervezni ezt az intézményt. Ne legyen megváltó az újjáépítési munka, ha-sonnan egy n p mindenképp dolgozzák. Kérj k felira ilag a kormánytól újjáépítés kormánybiztos kiküldését. Minden nagy üzem, — mint vasút, vagongyár, villanygyár, — kötelezve volna munkásaival, alkalmazottaival havonta egyszer felváltva, beoszva körzetnkint részt venni az újjáépítésben. A vasút naponta 400—500 ember, a villanygyár, v gongyár is több száz embert tudna foglalkoztatni. Elég volt a propagandából, most a tettek következzenek.

Nagy Sándor szerint meg kell szüntetni a közmunkahivatalt, a váltást hozzák be megjavítva. Minden faluban gyűjtsék össze a termelvényt szövetkezetek útján és az lása el a szükséges cikkekkal a falu népét és akkor sok ember szabadul fel munkára, nem utazik feketézni, vagy ipari cikkeket kutatni, hogy vásárolhasson. Az illegális kereskedelem akadályozza az újjáépítést.

Hartl András rámutatott arra, hogy az utazási igazolvány elérése egyre több a feketéző utasok száma. El kell venni az ételkészítést, kenyérkészítést az üzérkedőktől. A községben kell megfogni a termelvényt, ellenőrköt kell álli-

tani a malnokba is. Ugray László a faellátás, erdőtelepítés kérdésével foglalkozik az újjáépítés szempontjából.

Leitner Jenő kitéjtette, hogy most van a munka tandárja s ezért magunknak kell a dolgozók hadseregét összehozni. Az újjáépítés hat jelentős békért. Elképzelése szerint munka-katasztrófát kell létesíteni a városban s megállapítani, hogy kik azok, akik dolgozni akarnak s ki akik a munkavállalást megfizetik. A munka jól meg kell fizetni, akkor eredményes lesz. Rámutatott arra is, hogy a szakzerveeteknek előnizni kell tagjait, hogy kik dolgoznak valóban s nem konárkodnak, val mint nem vesznek részt a konjunktúrális kereskedelemben. Az újjáépítésnél sorrendet kell megállapítani, hogy melyek azok az épületek, amiket sürgős n helyre kell állítani.

Sándor László kijelenti, hogy hosszú beszéddel és szövegrágókkal nem lehet eredményt elérni. Első sorban az emberi munkát és az anyagot kell biztosítani. Fekete indítványát helyesli. Négy napot kell havonta dolgozni, vagy megváltani. Egy napot ő szerinte minden körülmények között dolgozni kell mindenkinek, hármát pedig

Kalenda Lóránt kifejti, hogy a termelés munkát minden vonalon meg kell indítani. Debrecenről a kártelvével sérülési térképen kell megállapítani, gondoskodni az anyagszükségletéről és a munka megkezdésében rendszert kell teremteni. Hivatkozott a Budapestben megindított munkálatokra, mely rövid idő alatt a biztosított együttműködéssel igen szép eredményt produkált. Ott a háztulajdonosoknak például a kisebb károk sürgős kijavítására intézményesen rászorították. Felvetette a közös kárviselés gondolatát és kérte, hogy a bizottság tegye ezt megfontolás tárgyává.

Markovics Sándor a kárstatisztika elkészítését tartja fontosnak, helyeselte Kalenda Lóránt elgondolását. Lada Ferenc elnök újabb felszólalása után az értekezlet véget ért.

Beszerezési csoportot alakítottak az iparosok Önként vállalt munkával helyreállítják a székházat

A debreceni ipartestület elöljárósága Gácsard Mihály elnökelete alatt ülést tartott, amelyen a város iparostársadalmát érdeklő ügyekkel foglalkoztak. A napirend egyik fontos tárgya volt az iparosok beszerző csoportjának megalakítása. Az iparosok a nehéz viszonyok között szükségesnek tartották ennek a csoportnak megszervezését, melynek célja a könnyebb megélhetés biztosítása. A beszerző csoportba belépő tagok csalátagonként száz pengő fizetnek be, így módon gyűjtik össze a vásárláshoz szükséges tőkét. A beszerző csoport megszervezésére öttagú bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: Schneider János, Nagy Sándor, Ssücs István, Pál Sándor, Boldogh József, Berzékai Sándor és Baka Károly.

Az előjáróság foglalkozott ezután a bombától megsérült Kossuth-utcai ipartestületi székház újjáépítésének kérdésével. A jelenlévők nagy lelkesedéssel csatlakoztak az önként vállalt ingyenes munka elvégzéséhez. Az iparosság a munkán kívül ingyen adja a szükséges nyersanyagot is. A szűcszakosztály bejelentette, hogy tagonként 200 pengőt fizet erre a célra, olyan tag pedig, aki nem tudja a felajánlott összeget befizetni, hajlandónak nyilatkozott, hogy két napot dolgozik. A bádigos szakosztály egyetemlegesen a tetőfedést és csatornázási munkálatokat ingyen vállalt.

megválthat. Kérte, hogy fogadják el az indítványt és vigyék illetékes fórumokhoz. Fontosnak tartja, hogy a szükséges anyagot összegyűjtésék.

Muraközy Andor szerint eredményes munkát csak szakmunkás végezhet. Meg kell állapítani, melyek azok a munkák, amelyeket sürgősen el kell végezni.

Pap Lajos Sándor és Fekete indítványát nem tartja helyesnek; kényszermunkával nem lehet végezni rendes munkát. Fizessen mindenképp munkavállalást s az így befolyt összegből a vállalkozóknak kiadott munkát fizesse a város. A közmunkának nevezett kényszermunka pedig szűnjön meg.

Kalenda Lóránt kifejti, hogy a termelés munkát minden vonalon meg kell indítani. Debrecenről a kártelvével sérülési térképen kell megállapítani, gondoskodni az anyagszükségletéről és a munka megkezdésében rendszert kell teremteni. Hivatkozott a Budapestben megindított munkálatokra, mely rövid idő alatt a biztosított együttműködéssel igen szép eredményt produkált. Ott a háztulajdonosoknak például a kisebb károk sürgős kijavítására intézményesen rászorították. Felvetette a közös kárviselés gondolatát és kérte, hogy a bizottság tegye ezt megfontolás tárgyává.

Markovics Sándor a kárstatisztika elkészítését tartja fontosnak, helyeselte Kalenda Lóránt elgondolását. Lada Ferenc elnök újabb felszólalása után az értekezlet véget ért.

A kat. püspöki kar pásztorlevele

A magyar katolikus püspöki kar közös pásztorlevelét adott ki. Ennek megállapításával kezdődik a pásztorlevel, hogy hazánk történelmének egyik legnagyobb katasztrófáját éljük át. Az anyagi romoknál is szomorúbb a lelkekben jelentkező erkölcsi romok. — Megingott Isten törvényeinek tisztelése közöttünk, Ramutat a pásztorlevel arra, hogy a nyilas uralom idején ártatlan embereket internáltak, vagyunkot megfosztottak, deportáltak, megölték, mintha nem volna tiszparancsolat, mintha nem jorzott volna el a szeretet parnása, mely meg ellen-segünkkel szemben is kötelező.

Annak, hogy merhetetlenül megso-kasodtak a polgárok szenvedései, egyik oka Isten törvényeinek alapsásával végett tekintélyrombolás és ha most egyes vidékeken anarhisztikus jelensé-geket észlelünk egyes helyeken nem hivatott emberek önkényeskednek, azt is a törvényes tekintélytisztelést rova-sára kell írni. Bar a kormány, miként a neve is mondja, ideiglenes, mégis egyedül képviselője kifeje a németnek befelé a rendnek, azért jorzat követeli magának a kello tisztelést és engedelmességet, mindenben, ami Isten pa-rancsával nem ellenkezik. De az alati-

valok engedelmességét meg kell előzni az előjárak felelősségtudatának. Az olyan sokat esalodott nép elvárhatja a legnagyobb lelkiismeretességet és a legtisztább partatlanságot vezetői re-szeret, mert minden egyoldalúság és el-fogultság az osztó igazság rovására a rendet és békét kesletteti, illetve ma-gában hordja az újabb bemiás csirait.

A vissztéro menekülteket és elhur-cottakat faj, vallásra való tekintet nélkül szeretettel várjuk. Kicsi nemzet vagyunk, bosszu és megortas címen nem irthatjuk egymást. Az engesztolo-dés szellemében kell itelkezni a múlt hibái felett ott, ahol hibáktól megtisztult lelkeket és értékes erőket nyerhetünk vissza a hazának.

A pásztorlevel azután azt írja, hogy nem bizonyult valomak az a hír, amely az orosz seregekről terjesztettek, sőt sok figyelmet is tapasztalunk a parancsnokságok részéről az egyházi élettel szemben.

Befejezesül azt mondja a pásztorlevel, hogy meg súlyos idők várnak ránk, de csüggedni nem szabad, szel-tett kell szorgotatni egymást, hasi-nosabb munkát és szolgálatot mutatni be a köznek.

Magyarországon is látható lesz a napfogyatkozás

A csillag zsgáló intézettel szerzett értesülés szerint a július 9-i teljes napfogyatkozás Magyarországon is látható lesz, minni részleges fogyatkozás. — Budane ten a fogyatkozás 15 óra 18 perckor kezdődik a hold tányérja ekkor kezdi elfedni a nap kororg-peremét. A fogyatkozás csúcspontj 16:29 órakor lesz, amikor a hold a nap kororgjának 65 százalékát fedli el. Ettől kezdve folyton csökken a fogyatkozás mértéke és 17:32 órakor fejeződik be.

Kétnapja nincs új burgonya a piacon

A pénteki piac sivar képe mutatott. A zöldségfélékben kevés felhozatal volt és csodálatosképpen az árak is befelé menő tendenciát mutattak. Az új burgonya két napja eltűnt a piacról, ezt a cikket a boltokban is alig lehet kapni. A burgonyahiány oka, hogy a vidéki árusok más piacokra szállították el a fontos közlelmzési cikket.

Egyébként az árak így alakultak: zö dbab kilója 8 borsó 18—20, paprika darabja 4—8, karfiol 5—30, kalarabé 8, tök 5—8 pengő. Nagy tömegben hoztak fel hármat és sampion gombát, melyet 30—40 pengőért adtak különként. A kelkáposzta darabja 18 P volt.

A baromfiak piacán sok áru volt, de még mindig csak a nagypenzű vásárlók részére. Egy pár fiatal libáért 1200 P-t kértek. Egy pár gyöngytyúk ára 950 pengő, nevelésre való kis kacsá 200—220 P, rántani való csirke 350—409 pengő.

A gyümölcspiacon a meggy, barack, korai alma bőségesen állott rendelkezésre. A meggy ára 28—40, barack 45—56, alma 36, pöszméte 30, ribizli 24—28 pengő volt különként.

Gyümölcsetartáshoz cukor pótlószert

A háziasszonyok sok nagy gondja közt egyik legnagyobb, hogy a befőttet miként tartsa el. A cserecsnyeszüretnek vége, a meggy, ribiszke rövidesen kimeülnék, hátra van a kajszi és az őszi barack. Tehát még mindig lehet ízes és jó befőtteket készíteni benzoé-savas nátriummal. Ez a fehér színű por, amelyet a németek már a békeidőben használtak a befőttek eltartására, ma a kereskedelemben dekagram monként 35 P körüli áron kapható, de még így sem, mert nincs. A Gyümölcsstermelők Egye-

sülete, (Csapó u. 50. sz.) meg-tette a lépéseket, hogy ha már cukrot nem tud adni, legalább az említett konzervál szerből juttasson tagjainak. És ami igen lényeges, olcsó áron, amely a 15 pengőt előrelátha-tóan nem haladja meg. Ha a benzoé-savasnátrium megérkez-zik, azt lapunk olvasóival azonnal közöljük. (cs. P. I.)

Egy mázsa sacharint tálaltak Sopron környékén

A pénzügyminiszter egy mázsa Sopron környékén elkutatott sa-charint becsát a népjóléti miniszte-rium rendelkezésére. Az egész mennyiség kórházak és népjóléti intézmények között kerül kiosztásra.

ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILLIÁNST LEGMAGASABB ÁRON VESZ KOLLÁR órás KOSSUTH-UTCA 4.

Értesítem a m. t. debreceni hölgyközönséget, BUDAPEST BELVÁROSI NŐI DIVAT SZALONOMAT f. hó 1-én Batthyány-u. 10. sz. alá áthelyeztem. Eredeti külföldi angol és francia modell után, tökéletes ízléssel és munkával várom megrendelőimet **HEGEDÜS** NŐI DIVAT SZALON Segédek, tanuló fiú és leány felvétetik.

Hortobágy malom munkaszövetkezet mindennemű gabonát vásárol és beszállít

PETRÓLEUM GÉPZSÍR SZÍJVIASZ VESZPRÉMY Széchenyi-u. 3. (Halköz)

Újra kapható a hajdúszoboszlói szénsavval telített HAJDÚ ásványvíz főlerakatunknál KONTSEK GÉZA cégnél Batthyány-Kossuth-utca sarok

M E G N Y I L T HAVANCSÁK tánciskolája! Építő Munkások Otthona Kossuth-utca 1. ÖSSZTÁNCOK szombat 6, vasárnap 5 órától. Kezddőnek tanfolyam július 9-én. Legszébb terem. KITŰNŐ ZENE!

METEOR MOZGÓ Szombat, vasárnap **Menekülő asszony** Nagystilű francia film. Előadás kezdete: 4, fél 6, 7 órakor. Vasárnap fél 3 órakor is. Pénztár előadás előtt egy órával.

Szombaton befejezik a főtárgyalást dr Vajthó, dr Mikola, vitéz Papp népbírói bünygyében

Pénteken a tanukat hallgatták ki — Szombat délelőtt: perbeszéd és ítélet

A debreceni népbírói bíróság pénteken folytatta dr. Vajthó Lajos pénzügyigazgató, dr. Mikola Bálint pénzügyigazgatóhelyettes és vitéz Papp Albert pénzügyi főfelügyelő népellenes bűncselekményében a főtárgyalást. Ezúttal a tanukihallgatásokat ejtette meg a népbírói bíróság. Az első tanu Schmidt Géza állampénztári főosztályvezetőt hallgatták ki. Tudomása szerint a gettó és a zsidó leltározási ügyeket Mikola Bálint intézte a pénzügyigazgatóságban, ahol külön helyisége, személyzete is volt. A pénzügyigazgatóságban dr. Mikola tájékoztatta azokat a hivatalnokokat, akik majd másnap a zsidó értékeket összeszedik. Mikola arra utasította őket, hogy az elközbást a legnagyobb szigorral, maradéktalanul hajtsák végre. Azt mondta, hogy a zsidók összeharagított vagyona most már az állam vagyona. A rendőrségi értekezleten Kovács Nagy Pál rendőrfőkapitány közölte, hogy a jegyzőkönyvet is el kell venni a zsidóktól és akkor is el kell venni, ha nem jön le, ebben az esetben erőszakkal vegyék le. Ő is részt vett egy bizottság munkájában. Az átvett értékeket borítékban gyűjtötték össze és adták át egy bizottságnak a zsidó tanács helyiségében, ahol egy pénzügyőr vette át.

Papp János népbíró: Hogyan gondolták azt, hogy erőszakkal is le kell venni a gyűrt, ha nem jön le. — **Tanu:** A rendőrségen azt mondták, ha nem jön le, harapófogóval kell lehúzni a gyűrt a zsidók ujjáról.

Weinberger népbíró: Mikola azt mondta, hogy a legnagyobb szigorral kell eljárni?

Tanu: Igen, azt mondta.

Ámos Géza állampénztári tiszt a következő tanu. A rendőrségen Kovács Nagy Pál főkapitány mondtotta, hogy a jegyzőkönyvet is el kell venni. Emlékszik arra, hogy Mikola az értekezleten azt mondta, hogy el kell venni a zsidóktól az értékeket, vagyont, amelyet jogtalanul szereztek. Halomából tudja, hogy dr. Mikola a saját részére is vitt el zsidó bűtorokat. Tud arról, hogy a rendőrség személyi motozást is rendelt el, de ők a bizottságban csak forma szerint megtagadták a gettó lakóit Isten nevében. (De-rültség a hallgatóság körében.) Tud arról, hogy a kiküldött bizottságokban mindig a pénzügyi tisztviselő vagy pénzügyőr volt a vezető, az elnök, csoportvezető.

Dr. Cizező Zoltán vitéz Papp Albert szerepéről vall. Tud arról, hogy Papp figyelmeztette a pénzügyőröket, hogy úgy működjenek és úgy vegyék át az értékeket, nehogy gyanúba keveredjenek. **Béres Lajos állampénztári tiszt** a pénzügyi és rendőrségi értekezletről és a bizottság működéséről tesz vallomást. **Luczay Géza pénzügyi főfelügyelő** szerint Mikola Bálint és Szabó Gyula rendőrtanácsos beszélt és oktatta ki a bizottság tagjait, hogyan végezzék a zsidó vagyon összeszedését.

Dr. Daróczy István kéri az elnököt, hasson oda, hogy a már kihallgatott tanuk ne hagyassák el a termet, mert ha kimennek, beszélnek a többi várakozó tanukkal és esetleg „mentési értekezlet” történik ott. Az egész ország felfigyel erre a tárgyalásra, el kell hátrítani minden kényes lehetőséget.

Dr. Fényes Endre védő: Le akarja szerezni, hogy az eddig kihallgatott tanuk mind a vád tanúi voltak, egyik sem volt mentő tanu. Ra és a védelemre nézve nem sérlem a kérés, de elvileg tiltakozik a tanuk szabadságának a korlátozása ellen.

Tomola Béla dr. elnök: Nem akar senkit sem korlátozni, de a tanukat figyelmezteti, kihallgatásuk után ne hagyják el a termet.

Ezután Gyulaházy Jenő ásvány- és olajnyagkereskedőt hallgatja ki a népbírói bíróság. Ő, mint kivételezett nem esett volna semmi korlátozás és elközbást alá és ez köztudomású is volt. Lakását

Báthori István László végrehajtóra hagyta. Kivételezett lakását a pénzügyőrök teljesen kifosztották, feltörték, kiürítették. Mindene elveszett, bútor, szőnyeg, értékek. Báthorinak azt mondták a pénzügyőrök, hogy dr. Mikola parancsára ürítették ki. Látta a Hatvan utca 6. és 8. szám alatti lakások kiürítését. Hallotta, amikor vitéz Papp Albert ezeket mondtatta: „Ot pere alatt ki kell takarítani az épületet ettől a hordától.” Még egy fogékét sem lehetett elvinni az ötperces kiürítésnél. Hallotta, hogy Ungár Jenő igazgatótanács tagja vitéz Papp Alberttel és Ungár azt mondtotta neki akkor: Te, ez a gazember ki akar rabolni... Szabó Gyula rendőrtanácsos maga is húzta a zsidók ujjáról a gyűrt. Kétes hírű „hölgyek” végezték a nők motozását. Később Báthori végrehajtó az ő holmijából is elvett egy bőröndöt, ezért fel is jelentette. Tud arról, hogy a zsidó templomban két emelet magasságra dobálták a zsidók bútorait és a legtöbb elpusztult emiatt. A pénzügyőrök és a rendőrök nem jártak el tapintatosan, még a hírhedt Csia alezredes sem vette el a jegyzőkönyvet. Tud arról Halászné esetében, hogy a kémelhárító a pénzügyigazgatótól kapta az adatokat a zsidóokról. Ezt a kémelhárítóknál, ahol járt, hallotta. Tud arról, hogy más pénzügyigazgatóknál kaptak a zsidó munkaszolgálatosok ruhát, a debrecenit nem Dr. Vajthó Lajosról semmi rosszat nem tud mondani, semmi rendellenességet nem tapasztalt nála.

Kovács István pénzügyi szemléző tud arról, hogy a pénzügyigazgatóság vendégszobáját zsidó bűtorokkal rendezték be, de később visszazárolták a bűtorokat a raktárba. A bombakárosultaknak a városi szociális ügyosztály átirata alapján ő adott ki a raktárból zsidó bűtor. Dr. Miszty Károlyt nem tudta kihallgatni a bíróság, mert a többi tanu bemondása szerint rosszul érezte magát és hazament. **Koppány Ödön pénzügyi szemléző** szerint az újságok kifogásolták akkor a zsidó vagyon leltározásának lassúságát és vitéz Papp Albert gyorsabb leltározásra buzdította őket. **Nemes Antal pénzügyi főszemléző** szerint a zsidók értékeinek elvétele inkább „önkéntes leadás” volt.

Szombathy Gyula pénzügyi szemléző tud arról, hogy dr. Mikola egy börtömbörtől vitetett a lakására a zsidó bűtorokból, de később visszavitték azt a raktárba. Tud arról is, hogy dr. Mikola szomszédja, **Konkoly Thege Jakása teljesen zsidó bűtorral** volt tele. Vitéz Papp utasította őket, hogy a szállásnál, raktározásnál vigyázzanak a zsidó bűtorokra. **Dr. Bultkay Kálmán pénzügyi főtanácsos** tud arról, hogy sok zsidó lakást és raktárt feltörték. Esténként pénzügyi őrzőjáratok cirkáltak, de mégis sok volt a lopás, betörés: A rendőrségen, vidéken, a csendőrségen is tettek panaszt, úgyszintén Ricsóy Uhiarik Béla kormánybiztosnál. Tud arról, hogy dr. Vajthó ezt megakartá akadályozni, jelentés után rögtön intézkedett telefonon. A lakáshivatalnál jobb raktárt kért. Tud arról is, hogy bizottsági akarták a zsidó vagyonokat. Tud arról, hogy Vajthó humánusan járt el az adótörélnél, a zsidó munkaszolgálatos ügyvédek adóelengedésénél, nem volt Vajthó nyilas, sőt ellenkezőleg, egyformán bánt zsidóval, keresztény-

nyel, megértéssel. Vallomása közben az egyik hallgató közbeszólt, mire az elnök a közbeszóltot rendőrral kivéttette.

Ezután Ungár Jenő pénzügyi és gazdasági tanácsadó kihallgatása következett. A Hatvan utca 6. szám alatti gettóbéli lakást öt pere alatt kellett elhagyniok. Elvitték az értékeiket, pénzümet — mondtotta. — Az udvaron állt vitéz Papp Albert, kérte, hogy a lakáson maradjon sok értékes festményt vegye gondjaiba és szállíttassa be azt a Déri Múzeumba, de ezt nem tette meg. Itt akarom leszegezni — mondtotta —, hogy az értékes festmények nem voltak hamisak, legtöbbjét Bécsben vásároltam és a világhírű Mahler professzor állapította meg a képek valódiságát és értékét. Az értékes 89 kép közül csak 9 került meg eddig. Amikor elvették az óráit, pénzt, jegygyűrt, telefonon felhívtam dr. Vajthó Lajost és kértem, hogy az én és társaim pénzét, értékeit tegye be bankba. Vajthó megígérte, hogy az Alföldi Takarékbba teszi, de ez nem történt meg. **Vádolom a pénzügyigazgatóságot, hogy nem járt el tapintatosan és tudok arról is, hogy pénz után kutattak és utalványok vizsgálták és motozták a nőket.** Ungyal Jenő pénzügyi vallomása után dr. Daróczy István ügyész kérte az időközben elhunyt Kelemen Jenő vallomásának felolvasását.

Dr. Fényes Endre védőgyűvőd abban az esetben, ha felolvassák Kelemen vallomását, kéri több tanu, dr. Csire Ferenc, Kovács Gábor, dr. Miklóssy Ferenc stb. kihallgatását. Igazolni kívánja, hogy Kelemen vallomása valótlán, az utóbbi időben egzaltált, beteg volt, öngyilkos is lett, alapvető tévedéseket mondott jegyző-

könyvbe. Több tanuval kívánja igazolni, hogy Vajthó dr. szociálisan és demokratikusan járt el, humánus volt minden vonatkozásban, szegény, munkás, vagy gazdag, zsidó, keresztény egyformán volt előtte. A zsidó italmérséi engedélyeknél is csak két engedélyt vonatott be állami érdekből. Nem akarja a védelem az időt húzni, a tárgyalást elnyújtani, de az igazságot keresik és a népbírói bíróság nem egy automata, hogy bedobunk egy vádiratot és kijön egy ítélet. Alaposan ki kell vizsgálni minden ügyet. **Szutor Béla ügyvéd Mikola Bálint, dr. Balassa Zsigmond Papp Albert** érdekében kéri több olyan tanu kihallgatását, akik igazolják Mikola és vitéz Papp eljárását.

Dr. Daróczy István népbíró ellenzi a védelem által kért tanuk kihallgatását. Ez politikai per, itt különleges rendelkezések vannak és minél előbb, a legsürgősebben be kell fejezni a tárgyalást és ha a bíróság elrendelné az újabb tanuk kihallgatását, az a jogszabályok szabotálást jelentené. Egyedül Kelemen vallomásának a felolvasását kéri.

A bíróság hosszas tanácskozás után hirdette ki határozatát, egyedül az elhunyt Kelemen vallomása felolvasását rendeli el, minden más, még a jelenlévő tanuk kihallgatását sem tartja szükségesnek. **Dr. Fényes Endre ügyvéd** emiatt semmisségi panaszt jelentett be. Az elnök ezután a tárgyalást berekesztette. A folytatás főtárgyalás ma, szombaton reggel 9 órakor lesz a Déri Múzeumban, amikor Kelemen vallomásának felolvasása után több rendeletet, iratot ismertet a bíróság, majd a vád és a három védőbeszédre kerül sor. Ítélet még aznap, a déli órákban várható.

Az elhurcolt leventék és katonai középiskolások sorsa

Budapestről jelentik: Most kapott értesítést a honvédelmi minisztérium a Németországba hurcolt katonai középiskolások sorsáról. A katonai középiskolások 16 éven felül a leventékkel együtt harcba vettek a németek, a fiatalabbakat pedig munkatáborokban helyezték el Csehszlovákia Éger környékén. A középiskolások itt szabadulniuk fel és jelenleg is a régi főtáborokban tartózkodnak. Értesítés jött arról is, hogy Csehszlovákia több levente csapat is van. A honvédelmi minisztérium lépéseket készül tenni a leventék és katonai középiskolások hazahozatalára.

Budapestről jelentik: Csütörtökön délután a politikai rendőrség az igazságügyminisztérium épületében letartóztatta Farnos Dező igazságügyi államtitkár és az igazságügyminisztérium segédhivatalának igazgatóját, Farnos Dezsőről a nyomozás során kiderült,

Letartóztatott államtitkár

Budapestről jelentik: Csütörtökön délután a politikai rendőrség az igazságügyminisztérium épületében letartóztatta Farnos Dező igazságügyi államtitkár és az igazságügyminisztérium segédhivatalának igazgatóját, Farnos Dezsőről a nyomozás során kiderült,

hogy a fasiszta kormány alatt mint miniszteri osztályfőnök nagy szerepet játszott a MUNE irányításában és olyan intézkedések meghozatalában segítkezett, amelyek a fasiszta érdeket szolgálták. — Egyanilyen okból tartóztatták le a segédhivatal igazgatóját is.

Egy nyilas rádióbemondó letartóztatása

Budapestről jelentik: A főkapitányság politikai osztályán letartóztatták Machán Tibort, a rádió volt bemondóját, aki múlt év október 16-án segítségére volt Hegedűs nyilas kormánybiztosnak a rádió átvételénél. Ezen túlmenően terroriztikusan hangoztatta jobboldali német-barát álláspontját és a rádiónál többeket megfélemlített, akik kétkedni mertek a német győzelemben. A német eredményekről szóló híreket diadalittas hangon mondta be a mikrofonba. Később eltávolították a rádiótól és csak Szilasiék uralmára jutása

után tűnt fel újra. Azzal magyarázza, hogy ő került a nyilas kormánybiztos mellé, hogy közel lakott a Studióhoz. Rövidesen népbírói bíróság elé állítják.

A hazatérők igazoltatása

Budapestről jelentik: Az elhurcoltak között visszaszivárgók ügyében Erdős Ferenc belügyminiszter a következőket mondta: — Minthogy a határ nem lehet teljesen lezárt és ennek következtében tényleg nagyon sokan érkezők haza anélkül, hogy itthon bárhol és bárki igazoltatva volna őket, szükségesnek tartom a hazatérőket külön igazolás alá von-

ni. Hamarosan megjelenik a rendelet, amely szerint a hazatérők és az ezután hazatérők haladéktalanul kötelesek jelentkezni a felállítandó igazoló bizottságok előtt. Ezzel remélhetőleg sikerül megakadályozni, hogy az elszökött és most hazalopakodó nyilasok és antidemokratikus elemek akadálytalanul közönlök keveredhessenek. Másrészt az igazolás hasznára lesz minden olyan hazatérőnek, aki tényleg, mint a fasiszta áldozata került át a határon túlra.

SZAKSZERVEZETI ÜGYEK

Július 8.

Szakszervezeti Nap

Július 8. Szakszervezeti Nap. Debrecen város dolgozó, szervezett munkássága, haladó értelmisége július 8-án Szakszervezeti Nagyszűlésen tesznek tanácsot a munkasegységről. Kb. 20.000 tagja van ma már a szakszervezeteknek, de ez a szám egyre nő. Nem kétséges, hogy egész rövid időn belül nem lesz olyan dolgozó a városnak, aki ne lenne szakszervezeti tag.

Ez a hatalmas tömeg, maga a dolgozó nép, ezen a szűlésen nyitlan foglalkozni a problémáinak. Ezek a problémák: bér, árkereskedés, üzemi bizottságok, közellátási kérdés és természetesen mint központi probléma: az ország újjáépítése. A szervezett munkás színtábor van vele, hogy az újjáépítésre áll vagy bukik az ország, de el magának a munkásoknak, a sorsa is. Eppen ezért a szervezett munkásság maga vette kezébe sorsának irányítását, amikor vállalta a lerombolt ország újjáépítésében a vezető szerepet. A munkásság nagyon jól tudja, hogy a termelés legdöntőbb tényezője a munkás, de azt is tudja, hogy teljesen egyedül ezt a feladatot nem vállalhatja. A szervezett munkásság szövetségesei, a parasztsággal együtt tehát nyitlan felismeri a haladó értelmiséget, elsősorban a mérnököket, technikusokat, de a tobbi becsületesen gondolkodó, együttműködésre kész intelligenciát is, hogy feltevé minden huzodozást, kapcsolódjon bele ebbe a gigantikus küzdelembe. Foglalkozik a naggyűlés az üzemi bizottságokkal is. Amint hogy a földi minitelen földnélküliek évszázados követelést, földreformot, épp úgy az üzemi bizottságok feladata a magyar gyárpár, a magyar gazdasági élet újjászervezése, magának az életnek megújítása az egész országban. Az üzemi bizottságok eddig is tanácsot voltak a demokráciának és ezután még inkább azok lesznek. Az üzemi bizottságok eddigi működéséből meg kell vizsgálni az eredményeket és a hibákat. Az eredményeket fokozni kell, a hibákat ki kell küszöbölni. Mindezekre a naggyűlés felelőset ad. De a naggyűlésnek irányt kell mutatni abban a tekintetben is, hogyan vonja be a munkába a szervezett munkásság értelmiséget. A naggyűlésnek foglalkozni kell a bér- és árkereskedéssel is, ami szorosan összefügg a közellátással. A munkásság vezetőinek határozott irányt kell mutatni ebben a nehéz kérdésben meg akkor is, ha ez az állásfoglalás esetleg népszerűtlen lenne. Meg kell találni a módot arra, hogy a bérkereskedés a közellátással összekapcsolva, bizonyos minimális életzínvonalat biztosíthassunk a szervezett munkásságnak. Hiszen az egészen nyilvánvaló, hogy korgó gyomorral, rongyos lábbalval és ruházattal nem lehet teljes értékű munkát végezni, a legnagyobb munkatöredékkel is tudtadtal sem.

Foglalkozni kell a naggyűlésnek a szakszervezetek kiépítésével, a központi és a helyi szervezetek kapcsolatával, a vidéki mozgalom erőteljes megindításával is. Rendezni kell a járulékok kérdését, a központi és Debrecen, valamint Debrecen és a vidék között.

Debrecen szervezetei munkássága nagy varázsszával töltött Kossa István, a Budapesti Szakszervezeti Társas Fotóklubjának referátuma előtt. Joggal várja el a város munkássága, hogy ezen a naggyűlésen tájékoztatást és felvilágosítást kap azokról az égetően fontos kérdésekről, melyek ma minden dolgozó legközelebbi érdeke.

Örömmel köszöntjük a Szakszervezeti Napot, a dolgozók napját. Lehetőleg nem meglátni a különbséget a múlt között. A múlt: Harc a bérért és a munkaidőért, a jelen harc az újjáépítésért. A múlt a nyomorúság és szegénységben építette a reakciói országát, a jelen heroikus erőfeszítése, munkás hősiessége építi a dolgozó országot, nem kétséges, hogy melyik a jövő.

Felhívjuk az összes szakmák vezetőit, hogy vasárnap délután 4 órakor összeszervező gyűlésen jelenjenek meg. Tárgy: Szakszervezetek és szakmai kérdések, beszél Kossa István elvtárs. Pontos megjelenést kérünk. **Építőmunkások!** Július hó 7-én szombaton reggeltől hétfőn estig lesz osztályos Kenyérnap mindenki hozzá magával. **A szakszervezeti újmunkások szövetsége** felhívja tagjait figyelmét, hogy ma délután lesz, és ez szappan kerül kiosztásra. Ma délután 200—500-ig, hétfőn 1—200-ig sorszámmal. **Béresnapok** ma délután 5 órakor taggyűlést tartanak, Cséplésbeosztás és egyéb ügyek. **Konyha-, virág- és gyümölcskertészek** ma délután 5 órakor taggyűlést tartanak. **Szakszervezeti Bizottsági ülés** ma délután 4 órakor. **Az elemzési munkások** hétfőn délután 4 órakor taggyűlést tartanak. Tárgy: Vezetőség kiegészítése.

Befőttes és uborkás üvegek érkeztek BERGER ZSIGMOND Piac-utca 58.

IRODALMI KAMARASZÍNHÁZ
A városi zeneiskola előadotermében szombaton július 7-én fél 7 órakor **Róbert és Marianne**

Vagyonmentő, Bábogos-u. 1.

CSONKONAI SZÍNHÁZ

Tel.: 110 Tel.: 110

Ma szombaton, július 7-én
1/27 órakor

János vitéz

MEGNYÍLT!
a Szénássy TÁNCISKOLÁJA Bujdosó-u. 1 a katolikus Otthonba
Minden vasárnap délután fél 5 órakor osztályos, Tanteremtő kezdetűk beiratkozása osztályos alkalmával.

FÉRFI SZÖVET

férfi ruha, szabó kellék, textilárú vétel-eladás

VÁGÓ SÁNDOR

Piac és Széchenyi-u. sarok.

